

Wij hopen dat jouw ervaringen leiden tot dezelfde conclusie als die van ons: leerlingen motiveren om te leren was nog nooit zo simpel als met deze apps.

Mocht u meer informatie willen over de genoemde apps of lesideeën, dan kunt u Rutger Cornelissen of Ramon Groenendijk mailen. Op de Google Drive voor Docenten Nederlands is een groot aantal linkjes gedeeld (bijv. naar quizjes op Socrative e.d.). In de meeste apps (zoals Kahoot, Zaption...) kun je ook direct zoeken naar materialen die door collega's gemaakt zijn. Veel dank ten slotte aan collega Arnoud Kuijpers (Candea College) voor zijn ideeën en inspiratie.

Ronde 4

Erika Welgraven (a), Cilla Geurtsen (b) & Jolieke Piet (c)

(a) Malmberg, Den Bosch

(b) Christelijk Gymnasium Beyers Naudé, Leeuwarden

(c) Revis College, Doorn

Contact: erika.welgraven@malmberg.nl

c.geurtsen@CGBN.NL

j.piet@revisdoorn.nl

Samenwerken aan Nederlands: werken met teksten in vaardigheidoverstijgende opdrachten

1. Inleiding

Lezen is een belangrijke vaardigheid voor het vak Nederlands en voor het succes van leerlingen in het voortgezet onderwijs. Dat staat buiten kijf. Teksten staan centraal in het functioneren en communiceren van mensen. Digitale teksten, teksten op papier, geschreven teksten, te schrijven teksten... ze vormen het hart van het schoolvak Nederlands.

Veel docenten en leerlingen werken intensief met teksten. En omdat het Cito-examen het einddoel is, is het middel vaak de vertrouwde set vragen die moet garanderen dat een leerling een voldoende haalt tijdens het centraal examen.

Maar: gaat het bij een dergelijke aanpak over leesvaardigheid? Gaat het over het leren omgaan met teksten? Begrijpt een leerling de tekst als hij in drie meerkeuzevragen weet te melden dat het een betoog is, met een opsommend verband tussen alinea 3 en 4 en een verkeerde vergelijking in alinea 9? Niet dus.

2. De essentie van de tekst

Sinds anderhalf jaar werken, onder de noemer ‘Samenwerken aan Nederlands’, circa 15 docenten Nederlands havo/vwo bovenbouw, samen met Malmberg, aan een andere invalshoek, juist omdat blijkt dat leerlingen die met de Cito-vragen gewerkt hebben, aan het eind van hun noeste werk vaak nauwelijks een idee hebben van de inhoud van de tekst, van de informatie, de gedachtegang of de argumentatie van de auteur. De essentie van de tekst krijgt onvoldoende een plek. De transfer naar ‘echt lezen’ komt niet tot stand.

In ‘Samenwerken aan Nederlands’ geven de docenten vorm aan een andere manier van werken met teksten. We zoeken opdrachtvormen die focussen op de tekst en op de ‘communicatie met de tekst’, in plaats van op sets met opdrachten. We zoeken naar opdrachten die de ziel van de tekst blootleggen. Opdrachten die gaan over lezen, over schrijven (of over een andere combinatie van vaardigheden). We kiezen teksten die aansluiten bij de actualiteit. En dat vraagt om een continue doorontwikkeling. Onder onze handen groeit een waardevolle verzameling teksten en opdrachten.

3. Tekstniveau bepalen

Het zal niemand verbazen dat de referentieniveaus Taal en de verschillende tekstdoelen ten grondslag liggen (onder meer) aan de indeling van de verzameling teksten. Het inschalen van de teksten is een van de eerste zaken die we steeds onder handen nemen. We ontwikkelden een *tool* om dat te doen, maar steeds weer is het vervolgens docentenwerk om de tekst in te schalen.

4. Waar zit de crux?

Een ander opmerkelijk vertrekpunt is het gegeven dat we vooral kijken naar actuele teksten ‘in het wild’ en vervolgens bepalen wat we leerlingen met een specifieke tekst kunnen leren. Wat maakt de tekst nu zo interessant? Waar zit de crux van een tekst? ... De essentie van de inhoud speelt een rol, maar soms ook een bijzondere argumentatie, een opvallende structuur (al dan niet gelukt). Ook werken aan deelvvaardigheden schuwen we niet. Leerlingen werken in groepjes, maar soms ook individueel. Ze vergelijken teksten, speuren naar de boodschap achter de boodschap, zoeken naar ironie, schrijven een reactie of een advies naar aanleiding van een tekst, werken tegelijkertijd aan hun algemene ontwikkeling, maken korte metten met vreemde redeneringen...

© Cilla Geurtsen. Leerlingen Christelijk Gymnasium Beyers Naudé, Leeuwarden in de les Nederlands.

En: leerlingen zetten teksten in zoals ze bedoeld zijn: als vertrekpunt om eigen gedachten aan te scherpen en meningen te staven, als input voor geschreven of gesproken taal, als middel in plaats van als doel.

5. Lezen voor het leven

Het is inspirerend als docenten met elkaar richting geven aan een andere aanpak van leesvaardigheid; als ze andere opdrachten ontwikkelen die ertoe leiden dat leerlingen tijdens hun schoolloopbaan op een meer zinvolle en meer voor de hand liggende manier werken met teksten. Een dergelijke focus op dieper lezen, een dieper tekstbegrip draagt sowieso bij aan het succes van leerlingen op het examen. Daar zijn we van overtuigd. En meer nog: het gaat ons om 'Lezen voor het leven'. Lezen voor een kansrijk vervolg in het wo of het hbo.

De teksten met opdrachten voor lezen en schrijven vormen de kern van de nieuwe editie van *Talent* voor havo/vwo bovenbouw. Malmberg biedt een aantal scholen de mogelijkheid om vanaf 2016-2017 kennis te maken met deze nieuwe editie van *Talent*.